Urbefolkningen dør ut:
Kun 5 skoltesamer er igjen i Norge

FD 010877

Skoltesamene er et utdøende folk. Pr. i dag er det kun 5 ekte skoltesamer igjen, -derav lever 4 i Finnmark. Neiden er nå som før stedet man finner dem. Her finner man også 27 som har en mor eller far som var skoltesamer. Den yngste av Norges skoltesamer er 60 år. Når disse 5 ikke lengre ikke er til, - er det slutt på denne mini-minoriteten, som man regner med har levd i området i 10.000-12.000 år.

Frans Hallonen er en av de 27 som kan dokumentere at han stammer fra urbefolkningen Neiden-finner.

Ordet skoltesame er egentlig et ord skoltesamene selv ikke liker å høre. «Vi heter ikke skoltesamer, det er et nytt navn som dukket opp i 1850-1860-årene, Den rette betegnelsen er russefinn, elvefinner eller Neiden-finner». De som sier det er representanter for de få som er igjen av urbefolkningen. Den nedsettende ordet «skoltesame». kan man ikke ha noe å gjøre med, — det er kun brukt i mer mindreverdig betydning. Hvorfor det kom vet man ikke, - heller ikke hvorfra.
Og man vet heller ikke hvorfra Neiden-finnene egentlig kommer. Man vet bare at deres historie kan føres tilbake på norsk jord 10.000 - 12.000 år, -da de hadde sine boplasser helt fra

finnes det mange gjetninger om hvorfra Neiden-finnene kommer - og de beste «gjetningene» i så måte går ut på at de kommer fra Kola-område i Russland. Skoltesamene er altså i ferd med å forsvinne, — men noen stor folkegruppe har denne urbefolkningen aldri utgjort: Eldre tellinger fra så langt tilbake som på 1500-tallet viser at det dengang var 160

Fosnavåg på Sunnmøre og opp til Sør-Varanger. Selvfølgelig skoltesamer. Hovedsete var Petsamo. Ellers fant man store kolonier i Sevetijærvi i Finland, i Borisa Gleb og i Neiden. Eller Naodan Sid, som det het på skoltesamenes eget språk.

GAVE FRA DEN RUSSISKE TSAR

I 1556 fikk skoltesamene en stor gave fra den russiske tsar: I et gavebrev gir han skoltesamene Neiden-området som arvelig eiendom, — likeledes alt -fiske av havsvrak som sjøen kaster i land der. Videre all skog- eng og jaktmarker. I mer enn 250 år nøt skoltesamene sine privilegier — for det plutselig ble slutt på dem: Omtrent samtidig fikk vi tilnavnet «skoltesamer», sier en av de 27 som hører til denne mini-minoriteten, Emil Enbusk i Neiden i en samtale med Finnmark Dagblad,
Hvordan lever skoltesamenes etterfølgere i dag?
Som alt annet folk, sier Enbusk: Vi henter vår føde fra sjøen, elvefiske, jordbruk og annet. Sammen med sin halvbror driver Enbusk selv en campingplass ved Neiden-elva. — Vi lever på akkurat samme måte som alle andre nordmenn, og vi er stolte over vår opprinnelse.
-Selv om det selvfølgelig er meget trist å konstatere at det går mot slutten på vår befolkningsgruppe. Så det som tidene ikke har greid, det har vel egentlig sivilisasjonen greid, sier Enbusk og legger ikke skjul på at man er litt bitter for alle de rettigheter man fikk i Tsarens gavebrev, men som etter hvert har forsvunnet ut av hendene på Neiden-finnene.

Emil Enbusk: Vi lever som alle andre nordmenn.

For FD av Sverre Larsen